

toliko let in v tako veliki meri deležen njegovih skrbi in naporov — iz dneva v dan in od noči do noči.

ŽIVAHNE PREDKONGRESNE RAZPRAVE SOCIALISTIČNE STRANKE

Hreščak o načelnem stališču PSI do slovenske narodnostne skupnosti

KPI prične v nedeljo volilno kampanjo - KD bo v petek odobrila volilni program za petletno delo tržaške občine

Socialistična stranka je v predkongresnem obdobju. Sinoči je bilo četrto predkongresno zborovanje za mestno področje v Ul. Mazzini. Dokaj pozno v noči so objavili naslednje predkongresne volilne izjave: struja «Riscossa» je prejela 50 odstotkov glasov, «avtonomisti» 21 odstotkov, «Presenza» 20 odstotkov in «levice» 9 odstotkov. Že prej so bila predkongresna zborovanja za vzhodni in zahodni Kras in za področje devinsko - nabrežinske občine. Danes bo predkongresno zborovanje za področje Sv. Sobote.

V diskusijo o kongresnih težavah in predloženih dokumentih je posegel, med drugimi, tudi Dušan Hreščak, ki se je najprej zadržal na posrednih vprašanjih, ki so privedli do premika v desno in do sedanje centralistične vlade z neposrednim sodelovanjem liberalne stranke. Pri tem se je dotaknil teze o «novih, naprednejših razvojnih» in jo kritično analiziral, kar je po njegovem mnenju nejasnost in dvomnost te formule omogočila konservativnim in reakcionarnim silam, tako znotraj KD same, kakor tudi izven nje, da so mogle z uspehom uresničiti svoj politični maneuver proti politiki socialnih reform, ki jo zagovarja socialistična stranka.

Nato je Hreščak obrazložil načelno stališče socialistične stranke do vprašanja narodnih manjšin in se zlasti do slovenske narodnostne skupnosti: stališče, ki izhaja iz internacionalističnega in razrednega značaja socialistične stranke - stranke delovnega ljudstva. To stališče je jasno precizirano v kongresnem dokumentu, ki se sklicuje na teze predsednika socialistične stranke De Martina. Hreščak je ostro kritiziral dokument, ki ga je predložila skupina, ki jo vodi Givrić.

Komunistična partija bo volilno kampanjo pričela v nedeljo, ko bo prisel v Trst eden osrednjega vodstva Adalberto Minucci, ki spada v mlajšo generacijo volilnih predstavnikov KPI.

V okviru krožka za politična in socialna raziskovanja «Che Guevara» bo v soboto ob 20. uri govoril na sešedu v Ul. Madonnina poslanec Alberto Malagugini o «primeru Valpreda». Osvetlil bo tudi ozadja procesa, saj je član obrambnega kolegija Valpreda.

Livšnji odbor komunistične sekcije podjetja «Grandi Motori» je preučil položaj v podjetju, v katerem bi moralo biti 2.200 stanov zaposlenih, sedaj pa jih je samo 1.900. V poročilu je rečeno, da izkušnje uče, da se tako stanje pri alij slej konča na ta način, da so prizadeji delavci že sedaj, da se

VČERAJ V PALAČI NA OBERDANKOVEM TRGU

Deželni svet odobril tri spremenjevalne zakone

V dveh primerih so se vzdržali samo komunisti, v enem pa je bilo glasovanje soglasno

Skorajda rutinsko delo včeraj v deželnem svetu: svetovalci so odobrili tri nove zakone, prvega soglasno, ostala dva pa ob vzdržanju komunističnih svetovalcev.

Prvi odobreni zakon vnaša spremembe v lanske deželne zakone št. 11 za podporo materinemu in sicer dodeljuje 80.000 lir podpore tudi v primeru naravnega ali zdravstvenega slaba. Po predvidevanjih se bo podpora okolištrito približno 100 žensk na leto. Do sedaj pa so dodelili enake podpore približno 700 materam.

V kratko razpravo so posegli svetovalci Cogo (KD), Trauner (PLI), Bergamas (KPI), Morelli (MSI), Urli (KD), poročevalce zakona Zanin in odborniki za delo in socialno skrbstvo Stopper. K temu členom zakonskega predloga ni bilo spremenjenih predlogov in zato so ga soglasno odobrili.

Niti pri drugem zakonskem predlogu, ki ga je orisal predsednik pete stalne komisije Rigutto, ni bilo dosti razprave. Zakon zadeva spremembe k zakonu št. 26 iz leta 1967 za finansiranje gradnje za gospodarstvo in višješolsko dejavnost v deželi. Na podlagi tega sprememb, bo dežela lahko prispevala do 7 odstotkov celotnega stroška, podpore bo dodeljevala skupno z drugimi ustanovami in skupne podpore bodo lahko dosegle v primeru javnih ustanov tudi 100 odstotkov potrebne investicije.

V razpravo so posegli Bosari (KPI), Morelli (MSI), Cocianni (KD), Trauner (PLI), Rigutto in predsednik odbora. Komunisti so se glasovanja vzdržali, ker se niso strinjali s politično usmeritvijo prvotnega zakona.

Ob samem vzdržanju komunističnih svetovalcev so odobrili tudi zakonjski predlog, ki vnaša spremembe k zakonu št. 16 iz leta 1965 o deželnih podporah za razvoj turizma. Do sedaj je na podlagi tega zakona dežela dodelila skoraj 12 milijard lir, ki so jih izkoristili na vseh področjih turizma, alpinizma, jamarstva, gostinstva. Najvažnejši načrti za bodočo dejavnost so delavsko turistično naselje v Forni di Sotto, termalno kopališče v Gracuzzi, palača kongresov in Gradcu in vrsta novih smučarskih vlečnic.

slabo izkorišča denar iz javnih sredstev. Od 60 milijard lir, ki so bile porabljene za izgradnjo tovarne, so menda 24 milijard porabili za strojno opremo, ki naj bi bila najmodernejša, v praksi pa se je izkazalo, da gre še vedno za poskuse in za poskusno opremo, ki ne nudi jamstev za stalno obratovanje. Poleg tega je bilo v podjetju zelo nevarno in so delovni pogoji izredno težki, saj med drugim doseže ropot 120 decibelov. Komunisti so menili, da se je treba ukvarjati z vprašanji delovnih odnosov in učinkovitosti tovarne ter da morajo javne oblasti nadzorovati, kako se izvajajo načrti o investicijah. V tej zvezi je v resoluciji nadalje rečeno, da je treba pospešiti s pomočjo deželnih ustanov izgradnjo lokalnih vzporednih dejavnosti, tako da bodo domača podjetja sposobna prevzeti razna dela in naročila za razne dele, ki sedaj prihajajo iz tujine in kar se zlasti zanima tržaško malo in

srednjo industrijo, ki je v krizi. O teh vprašanjih bodo govorili na konferenci, na katero bodo povabili predstavnike delavcev, krajevnih ustanov in zainteresiranih kategorij.

Tržaški demokristjani bodo v okviru stranke v nedeljo 22. oktobra pričeli priprave za volilno kampanjo, ko bo v Trstu vsedržavni članek propagandističnega urada SPES senator Nicola Signorello in ko se bodo sestali aktivisti KD. Uvodno poročilo bo imel pokrajinski tajnik Sergio Coloni, nato pa bo obrazložil tržaški program Marcello Spacini upravni program tržaške občine, ki ga je pripravila KD za prihodnje petletno razdobje. Razpravo bo zaključil Dario Rinaldi, ki v KD odgovarja za krajevne uprave. Volilni program KD pripravlja ožja komisija in ga bodo najprej v četrtak odobrili na seji mestnega odbora, nato pa dokončno v petek na seji pokrajinskega odbora KD.

PISME NI VPRŠANJ DEŽELNIH SVETOVALCEV KPI IN SS

Dežela se mora lotiti reševanja perečih vprašanj slovenskih šol

V Lovrihovem vprašanju orisana vprašanja na Tržaškem, Goriskem in v videmski pokrajini - Svetovalec Štoka o osnovnošolskih učiteljih

Pred dnevi so deželni svetovalci KPI Lovriha, Cuffaro, Baracetti in Bergamas predložili predsedniku deželnega sveta ostri pismo vprašanje v zvezi z vedno bolj težkim položajem slovenskih šol v Furlaniji - Julijski krajini. Po uvođenem poudarjanju nezadovoljstva, ki vlada med slovensko narodnostno manjšino zaradi stanja šolstva, ki je tako izredno pomembno za rast in napredek etnične skupnosti, ki je na kulturnem področju že tako hudo prizadela fašistični režim, je v vprašanju navedena dolga vrsta nerешenih problemov.

Vse do danes del slovenske manjšine v naši deželi nima niti enega šolskega zavoda z materinščino. Gre za Slovence videmske pokrajine, ki več desetletij po padcu fašizma še vedno čakajo na svoje šole. V zadnjem času - nadaljuje vprašanje - so se zlasti iz Nadiških dolin dvignili mnogi odločni glasovi, še posebej iz vrst organizacij izseljencev, ki zahtevajo takojšnjo usta-

novitev svojih šol, saj en sam tečaj slovensčine, ki ga sicer podpira tudi deželna uprava, ne more zadostiti njihovim zahtevam.

Nezadovoljje je tudi položaj na Goriskem. Pred dnevi je minister za šolstvo Scalfaro zavrnil prošnjo za ustanovitve četrtega letnika profesionalnega trgovskega zavoda, prošnjo, ki jo so podprli ne samo stari starši, ampak tudi občinski svet iz Dobrovd, Sovodeni in Števerjana. Zavrnitev prošnje je se zlasti hudo, ker je prišlo le nekaj dni pred odprtjem šolskega leta, potem ko so si dijaki in družine nadejali, da bodo nadaljevali pouk v slovenski šoli.

Nič boljše ni na Tržaškem: posebno pomanjkljiv je stalež šolnikov. Medtem ko se število dijakov slovenskih šol vsako leto večja, oblasti ne kažejo namena povečati števila šolnikov. Skupno je 173 razredov, šolnikov pa je samo 11; to je razlog poplaskanskega pouka in enotnih razredov. Skrajni primer je v Nabrežini, kjer je za 47 razredov komaj 21 šolnikov, torej niti polovica potrebnih! In sprito takega poraznega stanja, so odgovorni organi sprejeli en sam ukrep: za novo šolsko leto so prosili za 3 (tri!) nove šolske, medtem ko pa je mnogo šolnikov nezaposlenih. V zvezi s šolniki je v komunističnem sanju predsedniku deželnega sveta tudi poučevalni slab položaj njihovega staleža in finančne težave. Končno manjkajo tudi učne knjige. Za novo šolsko leto še vedno ni učenikov za 3., 4. in 5. razred osnovne šole, latinske vdanice za 3. razred srednje šole in knjig zgodovine in latinščine za višje. V zvezi z višjimi šolami se je izkazala tudi nezadostnost števila učilnic v novem poslopiju, v katerem so namestili trgovski zavod, znanstveni in klasični licej.

«Položaj jasno kaže na brezbrzičnost državnih in tudi deželnih oblasti za pereča vprašanja slovenskih šol, brezbrzičnost, ki lahko zakriva namerne diskriminacije proti celotni slovenski skupnosti», trdijo v zaključku vprašanja in zato zahtevajo, da odgovorni deželni odborniki obrazložijo kaj namerava ukretni za rešitev vseh teh vprašanj.

Včeraj pa je predložil vprašanje s sorodno vsebino svetovalec Slovenske skupnosti dr. Štoka, ki se je sicer omejil na osnovne šole tržaške pokrajine. Od deželnega odbora zahteva pojasnil v zvezi z ime-

VČERAJ PRI MIRAMARU

PODPISANA USTANOVNA LISTINA ZVEZE IFIAS

Zametek svetovne univerze bo imel sedež v Stockholmu

Na sedežu Mednarodnega središča za teoretsko fiziko pri Miramaru so včeraj podpisali ustanovno listino Mednarodne zveze inštitutov za visja preučevanja (IFIAS), ki bo imela svoj sedež v Stockholmu. Slovensost so se udeležili najvišji predstavniki dvajset inštitutov, ki so stolipli v novo zvezo, predstavniki tržaškega centra za teoretsko fiziko in zastopniki deželnih oblasti.

Nova zveza, za katero je dal podoben sklad «Nobela», bo skrbela za redno in koordinirano sodelovanje večini inštitutov pri znanstvenem raziskovanju na najvišji ravni. Hkrati bo tudi gnotno podpirala raziskovalno delo. Zveza naj bi predstavljala za metek bodice «svetovne univerze», ki naj bi delovala pod okriljem Organizacije združenih narodov (ONU). Zveza bo podpirala znanstveno raziskovanje v državah, ki so preko posebnih inštitutov prisotne v novem telesu, poleg tega pa tudi znanstvena prizadevanja strokovnjakov in inštitu-

tov v nerazvitih deželah.

Za predsednika nove zveze je bil imenovan šved L. Stahle, za načelnika koordinacijskega tajništva, ki bo kakor omenjeno v Stockholmu, pa strokovnjak S. Nilsson.

Včerajšnje slovesnosti pri Miramaru so se med drugimi udeležili prof. L. Sabin za «Weizmann Institute of Science» iz Rehovota (Izraela), prof. J. Monod za «Institute Pasteur» v Parizu, prof. S. Oita za «Japonsko središče za gospodarska raziskovanja», dr. Kursumoglu za «Center for Theoretical Studies» iz Coral Gables (Florida), prof. V. Urquidí za «Colegio de México», dr. Zeeman za «Mathematics Institute University of Warwick» in Coventryja ter J. E. Slater za «Aspen Institute for Humanistic Studies» iz New Yorka.

Predstavniki včlenjenih inštitutov se bodo danes sestali na posebni seji, da bi pripravili osnovo za začetek konkretnega sodelovanja med znanstvenimi ustanovami.

ODLOČITEV SINDIKATA SLOVENSKE ŠOLE

Protestna stavka profesorjev klasičnega liceja «F. Prešeren»

Profesorji stavkajo zato, ker je prosvetno ministrstvo kršilo veljavne predpise in prezrlo izide natečaja za dodelitev stolice za italijanščino

Tajništvo Sindikata slovenske šole je na profesorski zbor na državnem liceju «France Prešeren» naslovilo sporočilo o sklepu sindikata, da odkliče za danes, 18. t. m. enourno protestno stavko profesorjev tega zavoda.

Sporočilo tajništva SSS se glasi: «Odbor je na svoji zadnji seji razpravljal o hudi krivici, ki jo je prosvetno ministrstvo prizadelo naši članici stolice za italijanščino. Pri podizli stolice za italijanščino na višjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom na klasičnem liceju v Trstu in na klasičnem liceju ter učiteljsku v Gorici je prosvetno ministrstvo brezobzirno kršilo veljavne predpise in prezrlo izide natečaja, ko je prof. Kacivoni, ki je pri tem natečaju znal, dalo na izbirno samo obe stolici v Gorici, zamečalo pa stolico v Trstu. To je prekršilo kršile zakonitosti. Zato je odbor sindikata slovenske šole v Trstu sklenil za zdaj enourno protestno stavko na tem zavodu

in sicer v sredo, 18. oktobra t. l. Profesorji se sestanejo v profesorski zbornici ob 8. uri za razpravo o zadevi.

Dismo uredništva

Pismo staršev otrok slov. osnovne šole v Ul. sv. Franciška

Kakor Vam je znano, se v stavbi št. 25 v Ul. sv. Franciška poleg šolskih prostorov, namenjenih ženskem tehničnemu zavodu (Istituto Tecnico femminile «Deledda») nahajajo tudi učilnice slovenske osnovne šole.

Tudi Vam je gotovo znano - saj je o tem pisal tudi «Il Piccolo» od 14. t. m. - da zasebno podjetje, ki je po naročilu pokrajinskih oblasti prevzelo dela za zgraditev ogravelne naprave na plin v gornji stavbi, del del ni niti še začelo, čeprav je zima na vratih.

Toda to še ni vse: dočim so bili prostori zavoda «Deledda» že prepletkani in okna posameznih razredov popravljena, se doslej še nihče ni pobrigal, da bi dal prepletkati tudi učilnice slovenske osnovne šole, ali vsaj popraviti okna v posameznih učilnicah, da bi pri burji otroci ne bili izpostavljeni mrazu in prehladu.

Pozivamo torej preko Vas nujno pristojne pokrajinske in druge oblasti, naj vsaj sedaj nemudoma ukrepejo potrebno v zaščito zdravja naših otrok!

Morebitni izgovor, da se ta dela, ki bi bila morala biti opravljena že med šolskimi počitnicami, ne dajo opraviti sedaj, med šolskim poukom, ne drži, ker se vsaj okna lahko popravijo popostno, tako da se učenci za čas, ko se v teku dela v njihovem razredu, preselijo v eno praznih učilnic.

Zahvaljujemo se Vam za posredovanje in Vas lepo pozdravljamo.

Trst, 17. oktobra 1972

Sledijo podpisi prizadetih staršev šolskih otrok.

Člani pevskega zbora «Igo Gruden» čestitajo svojemu pevcu Dragu Kukanju ob njegovem 50. rojstnem dnevu.

JOLKA MILIC in MARKO KRAVOS sta pravkar izdala samostojni zbirki pesmi: prva Benčičeva list 8. drugi Trkatočno jadro. Ob tej priložnosti bo v TRŽAŠKI KNJIGARNI z avtorjema

pogovor o poeziji

in sicer v petek, 20. oktobra 1972 ob 17.30. Vljudno vas vabimo.

TRŽAŠKA KNJIGARNA Ul. sv. Franciška št. 20

ZARADI «RDEČE KNJIZICE»

Fašista Freda in Ventura tudi pred tržaškim sodiščem

Javni tožilec D'Onofrio je predal obtožnico preiskovalnemu sodniku dr. Serbu

Tržaško sodišče se bo drugič ukvarjalo s fašistično celico iz Trevisa, ki jo sestavljata nacisti Franco Freda in njegov pajdas Giovanni Ventura, skupaj z bratom Angelom. Kot znano sta Freda in Ventura v zaporu v Milano, oziroma v Monzi, pod obtožbo, da sta organizirala zaporedje zločinov atentatov na milanski veleposelnem, vlake in milansko kmečko banko in s tem uresničila nevaren prevratniški načrt, katerega namen je bil koreniti preokret na desno v italijanskem političnem življenju.

Kaj pa ima s tem opraviti tržaško sodišče, se bo vprašal navadni bralec, ki ne pozna ozadja vse zadeve, ki jo že splošno poznajo pod besedami «črna sled» v Italiji. Res je, da se sodišče v Trstu doslej ni lotilo zbiranja navidezno važnih podatkov o vevih, ki jih je fašistična teroristična organizacija imela v Trstu. Sodišnji iz Milana in Padove, ki so bili zadnji dve leti na Padovi in Milano prav v Trstu važen operativni center fašističnega prevrata in terorizma sploh. Dokazov za to ni treba posebej zbirati: dovolj je, da pomislimo na zadnje dogodke v Ronkah, ali še prej v Petovljah, na bombo na slovensko šolo leta 1969 ali na stike med krajevnimi fašisti, zahodnim obveščevalnim službami in ustaško organizacijo, o kateri je govoril pred kratkim tajnik ZKJ Stane Dolanc.

A iz te moke zaenkrat ne bo kruha. Tržaškemu sodišču so vsilili preiskavo o povsem obratni zadevi: tisku tako imenovane «rdeče knjizice» z naslovom «Pravica je kakor krmilo, kamor ga obrneš tja za naša». Knjizico je napisal, kot se je pozneje izkazalo, Franco Freda, založil in izdal pa Giovanni Ventura skupaj z bratom Angelom.

Kaj pravzaprav piše v tej knjizici? Treba je najprej poznati ozadje vse zadeve. Bilo je že po zločinem pokolu z bombo v Kmečkem banki na milanskem Trgu Fontana. Vsa uradna Italija je tedaj prisegala na krivdo anarhistov Valpreda in drugih, razen komisarja Pasqualeja Juliana iz Padove in nekaterih sodnih funkcionarjev v tem mestu. Ti so poznali nekatera pričevanja, ki so pozneje zagotovo izginila, prav tako pa so le-ti

SESTANEK Z UČITELJI IN VODSTVOM SSG

Pomen tesnega sodelovanja med šolo in gledališčem

Torkovi programi SSG za šole - Izvoljen koordinacijski odbor

V ponedeljek je bil v Kulturnem domu sestanek med ravnatelji in predstavniki učiteljskega vseh osnovnih šol na Tržaškem in vodstvom Stalnega slovenskega gledališča. Sestanek je sklical šolski nadzornik, ki je v uvodnih besedah poudaril pomen tesnega sodelovanja med šolo in gledališčem.

S strani gledališča je bil prikazan program za otroke v letosnji sezoni s posebnim poudarkom na organizaciji vseh torkov, ki bodo letos namenjeni izključno našim otrokom. Gledališče bo poskrbelo za dve predstavi, ki se bosta izvršili v daljšem razdobju, tako da bo možno organizirati obisk vseh naših otrok. Za prvo predstavbo je Stalno slovensko gledališče iz Ljubljane, ki bo nastopilo z igro «Indijanci v Mali vasi» T. Brauna in H. Fichne. Prva njihova predstava bo v torek 24. t. m. ob 15.30. Premiera «Janka in Metke» Sase Skufce v uprizoritvi našega gledališča bo 19. decembra letos.

Poleg teh dveh gledaliških predstav bodo ob torkih tudi druge predstave za otroke (balet, pevski zbor itd.) in pa prireditve posameznih šol.

Ob premieri «Janka in Metke» bo otvoritev razstave otroških risb «Truljčice», ki je bila na sporedu v pretekli sezoni.

Na sestanku je bil sprejet sklep da bo redakcija gledališkega lista za «Janka in Metko» poverjena otrokom samim.

Izvoljen je bil koordinacijski odbor, ki ga sestavljajo predstavniki vseh ravnateljstev. V odboru so: Beni Gruden, Vera Poljak, Marija Škerlavaj, Stanko Skerjanc in Nerina Svob.

Na sestanku je prišla do izraza želja, da bi naše šole in se posebno otroške vrste obiskale Lutkovno gledališče iz Ljubljane. Vodstvo gledališča se je obvezalo, da bo poskrbelo za organizacijo.

Stalno slovensko gledališče v Trstu

Katarinski in openski otroci v Kulturnem domu

Včeraj so se pričeli v Kulturnem domu mladinski torkovi popoldnevi. Ta pomemben torkov popoldan za tržaške otroke so nekoliko svačeno otvorili šolski otroci s Katinare in z Opčini.

Najprej so nastopili učenci s Katinare, ki so zelo dobro podali enodejansko Frana Milinskega «Veseloigro o žalostni princeski». Na ponovitvi v Kulturnem domu so bili na odru otroci s Katinare kot doma, igrali so zelo sproščeno in z ljupo slovensko izgovorjavo. Tudi dijakinje, ki so izvajale baletne

oziroma folorne točke so se dobro izkazale.

Pohvaliti je treba vse nastopajoče in seveda tudi vse katarinske učitelje ki so pri igri veliko pomagali ter Leli Nakrstova, ki je enodejansko režirala in pridno pripravila otroke za nastop.

Po kratkem odmoru so se pojavili na oder srednješolci z Opčini, ki so prikazali tudi enodejansko, in sicer «Gozdné moze». Tudi ti so bili na odru zelo sproščeni.

Ta zares lep, dobro uspel mladinski torkov popoldan je zaključila skupina osmih gojenk openskega baletnega tečaja, med katerimi je lepo podala Saint-Saensov «Laboda» gojenka Zdenka Hrovatin.

M. M.

V soboto otvoritev razstave modelov

Predsednik deželnega centra za preučevanje stare in moderne vojaške zgodovine arh. Italo Somavilla je včeraj na tiskovni konferenci, ki je bila v oficirskem krožku tržaškega vojaškega okrožja, obrazložil namene ustanovitve tega krožka, ki hoče spodbujati zgodovinsko preučevanje, ki so povezana z vojaškimi dogodki in ki so izrazito apolični. Center se je že v drugih evropskih državah. Ustanovila ga je skupina prijateljev letosnjega februarja in za prvo vidno manifestacijo so si izbrali deželni natečaj vojaških modelov, ki ga bodo ob prisotnosti poveljnika vojaškega okrožja gen. Celentanija otvorili v soboto, 24. oktobra ob 18. uri. Razstava modelov, prikazov bitk itd. bo odprta vsak dan od 10. do 13. in od 17. do 20. ure v prostorih oficirskega krožka v Ul. Univeršitni in to do 1. novembra. Vstop bo prost.

Gledališča

VERDI
Operna sezona 1972-73 gledališča Verdi se bo začela 10. novembra z Verdijevim «Plesom v maskah». Sledile bodo opere Stravinskaga, Madama Butterfly, Figarova svatba, Moč usode, Sigfrid, nastop švedskega baleta Cullberg, dalje Norma, Istreska svatba, Wally, Gioconda in Píkova dama.

Za 6. od 12 predstav je vodstvo Verdija uvedlo posebej, abonma po znižanih cenah za študente in delavce.

Pri gledališki blaginji (tel. 313498) sprejemajo prošnje za abonmaje. Vodstvo gledališča opozarja abonente lanske sezone, da lahko do 21. t. m. potrdijo lanske letošnje sešede.

Razstave

V Tržaški knjigarni razstava nagrajenih del na slikarskem ex tempore v Trnovici, ki ga je organiziral Kastka.

V galeriji Carthusius je odprl razstavo svojih del Cesco Mangolato, ki bo razstavljati svoje jedkanice do 21. oktobra.

V galeriji Tergeste v Ul. Cesare Battisti 23. je odprl razstavo svojih del istrski slikar Mario Cocchiotto, ki živi in ustvarja v Umagu. Za svojo tržaško razstavo je pripravil nekaj olj, risb, fotografij in drugih del. Cocchiotto bo razstavljati do 20. oktobra.

V občinski galeriji na Trgu Unita bo do 21. t. m. razstavljala tržaška umetnica Nelda Stravits svoje barvne slike in jedkanice.

V Kulturnem domu je razstava del «Grupe Us».

Prosveta

Prosvetno društvo Tabor obvešča gojenke baletnega tečaja, da bo začel tek vaj v petek, 20. oktobra ob 16. uri v Prosvetnem domu na Opčinah.

Včeraj - danes

Danes, SREDA, 18. oktobra
LUKA
Sonce vzhaja ob 6.26 in zatone ob 17.14 - Dolžina dneva 11.48 - Luna vzhaja ob 14.59 in zatone ob 1.13
Jutri, ČETRTEK, 19. oktobra
ETBIB

Vreme včera: najvišja temperatura 17.4, najnižja 10.5, ob 19. uri 15.2 stopinj, zračni tlak 1026.3, stalen, veler 12 km na uro, vzhodni, vlaga 40 odstotna, nebo 1/10 pooblačeno, morje rahlo razbujeno, temperatura morja 16.2 stopinje

ROJSTVA, SMRTI IN POKOJE

Dne 17. oktobra 1972 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 13 oseb.

UMRLI SO: 91-letni Giuseppe Giovannini, 64-letni Pietro Mascor, 67-letni Giovanni Maria Gobbo, 67-letna Bruna Volitoini pro. Svočki, 83-letna Franciska Košta v. Sedmak, 70-letna Elena Romano pro. Camurati, 85-letna Giovanna Bertok vd. Battelini, 76-letna Maria Vouk vd. Pisani, 86-letna Maria Trampus vd. Bisiani, 89-letna Fernanda Formignini vd. Romanelli, 62-letni Ernesto Comari, 59-letni Bruno Vrabiz, 81-letni Giovanni Saxia.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 13. do 16. ure)

Alla Basilio, Ul. sv. Justa 1; Croce verde, Ul. Settefontane 39; Alla Giustizia, Trg Libertà 6; Testa d'oro, Ul. Mazzini 43.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 19.30 do 8.30)

Al Lloyd, Ul. Orologio - Ul. Diaz 2; Alla Salute, Ul. Giulia 1; Piccola, Ul. Oriani 2; Vernari, Trg Valmura št. 11.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

KULTURNI DOM
Otvoritev predstava sezone 72-73
LUIGI PIRANDELLO

LE PREMISLI, GIACOMINO!

prevod SMILJAN SAMEC
kostumi MARIJA VIDAHOVA
scena DEMETRIJ CEJ
režija MARIO URSIC

V petek, 20. oktobra ob 16. uri (IZVEN ABONMAJA)

PRODAJA VSPONIC OB DELAVNIH OD 12. DO 14. URE TER ENO URO PRED PRICETKOM PREDSTAV OB NEDELJAH IN PRAZNIH ENO URO PRED PRICETKOM PREDSTAV, PRI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA, TEL. ŠT. 734-265.

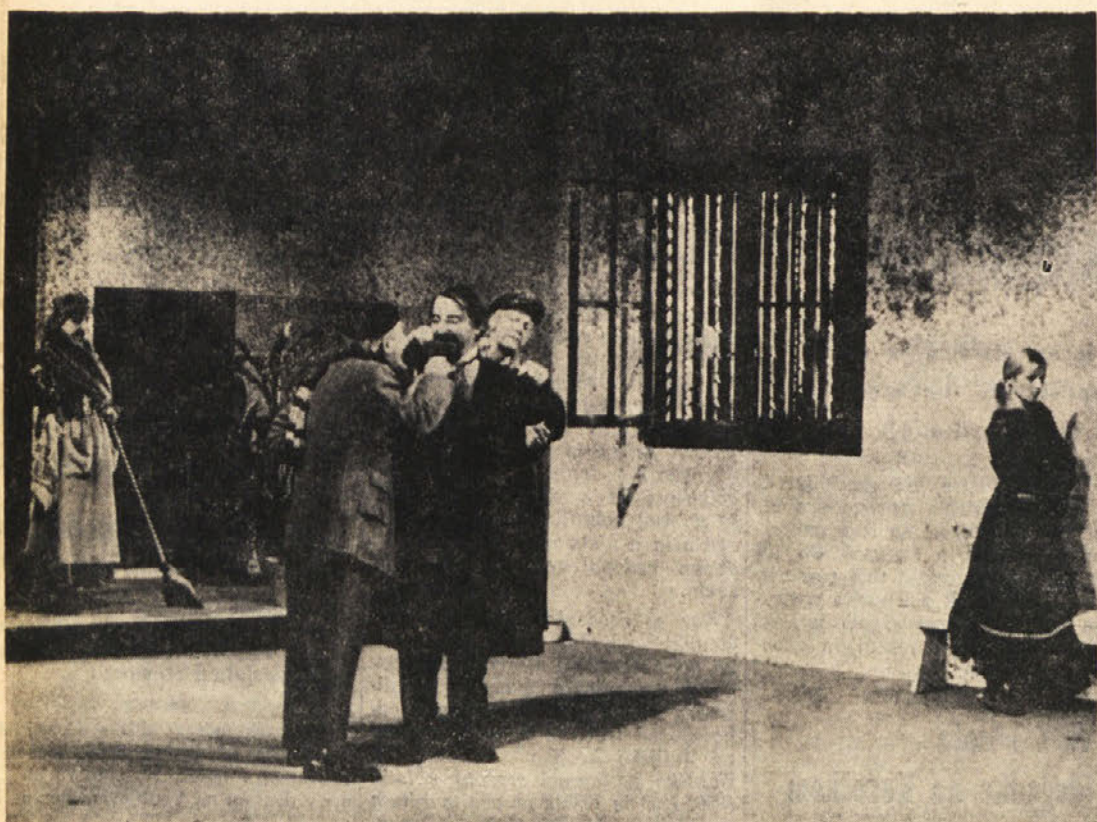
Glasbena matica - Trst

Sezona 1972 - 1973

Prvi abonmajski koncert

V soboto, 21. oktobra ob 21. uri v Kulturnem domu, Ul. Petronio 4

orkester glasbene matice

Prizor iz Pirandellovega dela «Le premisi, Giacomo!», ki ga bo Stalno slovensko gledališče ponovno uprizorilo v petek popoldne izven abonmaja

BRSKAJOČ PO PODATKIH LJUDSKEGA ŠTETJA SPOMLADI 1970

Ameriško središče postaja črnsko ker se belec umika v predmestje

Iz mestnih konglomeratov se seli tudi industrija - Največ «tujega» prebivalstva ZDA predstavljajo italijanski doseljenci - Prebivalstvo ZDA ni bilo nikoli tako mlado

NEW YORK, 17. — V desetletju med 1960 - 1970 se je zelo veliko Američanov preselilo iz mest v predmestja, nadalje veliko industrije se je tudi preselilo iz središč v predmestja ali na podeželje ali je tu sploh na novo nastala; končno v ZDA niso več v modni številni družine in prirodni prirastek zato naglo upada, končno se naslednja generacija: prebivalstvo ZDA je danes mlajše kot kdaj koli, kajti na 203 milijone ljudi, kolikor jih štejejo ZDA, jih je kar 130 milijonov izpod 40 let starosti.

To nam pove analiza podatkov, ki so jih zbrali v aprilu 1970 pri ljudskem štetju v ZDA in s čimer se je ukvarjal v zadnjem času ameriški dnevnik «New York Times».

V splošnem nadalje velja naslednje «pravilo»: Američani težijo k vedno višji kvalifikaciji, to se pravi k višji izobrazbi, hkrati pa ne mara več živeti v velikem konglomeratu, v velenosti, ki so zavzela že mastodonski obseg in dušijo človeka do tolikšne mere, da ne prenese več življenja v njih. Ustavimo se pri analizi in pri temeljitvi posameznih trditve oziroma značilnosti, ki smo jih naveli.

Najbolj pride do izraza v analizi zbranih podatkov tako imenovana deurbanizacija prebivalstva in to ne le selitve prebivalcev iz središč na periferijo, kjer si ustvarjajo nove domove, kjer nastajajo nove rezidenčne četrti, pač pa tudi zato, ker se na periferiji ljudje selijo v predmestja, ki so bili ustvarjeni nova delovna mesta. Iz tega izhaja zaključek, da nastajajo na periferiji najbolj obilne rezidenčne četrti, hkrati pa tudi vedno večje industrijske cone, ki kažejo še nadaljnjo tendenco po selitvi iz večjih konglomeratov. Iz podatkov, ki so bili zbrani pred dvema letoma, izhaja, da je polovica delovnih mest petnajstih največjih metropol že izven mestnih področij in da je vsaka četrta delovna moč zapišena jutraj svoj dom na periferiji mesta, da bi odšla na delo v središčne mesta, kajti tri ostale delovne moči ostanejo na delu kar v predmestju, kjer so v zadnjih letih nastala nova industrijska podjetja.

Mesto, posebno veliko mesto, v ZDA ni več «moda». Življenje v velikem mestu je postalo preveč naporno in vzame človeku preveč časa, da bi si ga mogel v sedanjem zahtevnem času privoščiti. Posebno človek, ki pri premore, takoj zapusti središče in se preseli v predmestje, kjer je življenje udobnejše in hkrati bolj praktično. Konkretni podatki: leta 1960 so središča petnajstih največjih metropol dajala 12 milijonov delovnih mest, 7 milijonov delovnih mest pa je bilo v njihovih predmestjih. Ko so v aprilu 1970 izve-

dli novo ljudsko štetje, so ugotovili, da je bilo v središčih že omenjenih petnajstih metropol še vedno 11 milijonov 224.000 delovnih mest, da se je torej število delovnih mest skrajšalo od 23 milijonov 1960 na 11 milijonov 1970, to je bilo 10 milijonov 193.000 delovnih mest, to se pravi tri milijone delovnih mest več kot pred desetimi leti.

Najbolj izrazit primer te selitve na periferijo se kaže v Washingtonu. Washington je glavno mesto ZDA z ustreznimi administrativnimi središči. In kljub temu je že pred dvema letoma, to se pravi v aprilu 1970, kar 55 odstotkov delovnih mest bilo v periferiji.

Razlog za tako naglo selitve v predmestja najdemo v že omenjeni težnji človeka, da se seli v manj zahtevno življenje v predmestju, hkrati pa tudi v dejstvu, da v centrih ni več mesta za nove tovarne, nova podjetja, nove ustanove. V zvezi s tem bi mogli navesti celo vrsto podatkov o že neveljavni cenah zemljišč v širšem centru tega ali onega mesta, toda to nam veliko ne pove, ker je to že stara stvar. Bolj karakteristična za sedanje ameriške razmere je naslednja ugotovitev: selitev meščanov iz središč na periferijo povzroča nadaljnjo etnično in plemensko diskriminacijo. Ameriška velika središča postajajo vedno bolj črnska. Belopoliti Američani imajo večje možnosti zaslužka in gnetnega uspeha in si zato lažje privoščijo selitev, črnci pa si tega ne more privoščiti in zaseda v središču mesta od belcev izpraznjena stanovanja.

Nekaj podatkov o številu ljudi, ki živijo v središčih, predmestjih in na deželi: Leta 1970, torej pred dvema letoma je živelo v predmestjih 76 milijonov Američanov, v središčih jih je bilo 64 milijonov, preostalih 63 milijonov ljudi pa je živelo na podeželju oziroma izven mestnih središč.

Kljub zakonom, ki naj bi preprečili segregacijo med črnci in belopolitimi ljudmi, še posebej v rezidenčnih predelih, si je belopoliti Američan ustvaril s selitvijo v predmestje nekakšno trdnjavo, ki jo polnopolno človeka proti črncu, ki postaja vedno bolj obkrožen v središču mesta. Leta 1960 je v predmestjih ameriških velikih mest bilo 4,2 odstotka prebivalstva črnci, leta 1970 pa 4,7 odstotka, to je njihov odstotek dvignil na 4,7 odstotka, kar se v veliki ameriški črni seli iz južnih predelov proti bolj razvitemu severu dežele, jim doslej ni uspelo doseči nobenega uspeha. Nasprotno, so to svojo selitvijo so prišli na slabše, češ, to iz dežja pod kap, razen v New Yorku, kjer so se precej uveljavili zaradi svoje številčnosti, saj predstavljajo črnci s svojim milijonom 700.000 oseb kar obilno

petino vsega prebivalstva te velikanke metropole.

Prej smo rekli, da je ameriško ljudstvo, po štetju izpred dveh let in pol, najmlajše v svoji zgodovini. Leta 1970 je bilo od 203 milijonov ljudi kar 128 milijonov mlajših od 40 let. Če jih razdelimo po desetletjih, je kar 37 milijonov otrok do 10. leta starosti; ker je odrasle mladine od 10. do 19. leta 39 milijonov, torej dva milijona več kot najmlajših, pomeni, da se tu kažejo posledice znižanja prirodnega prirastka Generacija, ki je v starosti od 19. do 29. leta, šteje 29 milijonov ljudi, če te tri «decenije» seštejemo, tvorijo polovico prebivalstva.

O skrajšani prirodnem prirastku govorimo naslednje številke: V prvih letih po vojni smo imeli pravi «boom» rojstev. V začetku šestdesetih let se je začelo opaziti upadanje rojstev, leta 1964 se je vendarle rodilo 21 otrok na tisoč Američanov, štiri leta pozneje se je odstotek znižal na 18, lani pa

na komaj 15 rojstev na tisoč prebivalcev.

Omenili smo že, da teži poprečni Američan po strokovni izobrazbi in izobrazbi na splošno. Poprečno kaže, da je leta 1970 50 odstotkov prebivalcev zaključilo srednjo šolo. Toda prav na tej strani beležimo podatke, ki govorijo o posebnih drugih izsledkih neke uradne komisije, ki ugotavlja, da je šolska raven v ZDA skrajno nizka. Posebno velja to za nekatera velika mesta in pa za južne dele ZDA.

Končno še nekaj besed o izvoru Američanov. V ZDA živi 34 milijonov ljudi tujega izvora. Od tega je 9 milijonov in pol ljudi, ki so rojeni v tujini, ostali pa so rojeni v ZDA, toda od staršev, ki so rojeni v tujini. Največ tujih Američanov je italijanskega porekla. Na drugem mestu so Nemci, na tretjem Kanadčani, nato pridejo Mehikanci, Angleži in končno nekaj nad pol milijona Poljakov.

FLEISCHMANNOVA KOMISIJA UGOTAVLJA Že vsak drugi dijak se predaja mamilom

Šolski uspehi so bolj skromni, celo porazni

NEW YORK, 17. — Vprašanje učenja mamil med šolsko mladino je v ZDA vedno bolj pereče. Anketa, ki jo je pred nedavnimi izvedla komisija Fleischmann, med dijaki ki višjih razredov srednjih šol dokazuje, da uživa mamila ali kaka poživila že vsak drugi dijak.

V nižjih razredih srednjih šol pa je že dvajset odstotkov dijakov ki uživajo mamila. Tudi te podatke je zbrala omenjena komisija, ki je razdelila anketne liste, ki so jih dijaki morali oddati. Tudi te statistične podatke anketa ni vključila tistih ne tako redkih zlatih pa veliko hujših primerov narkomanije, ko so šolske oblasti posameznike izključile z zavodov, ker so bili v uživanju mamil že predaleč.

Komisija, o kateri je govor, v svojo ostro, celo že na dramatičen način poudarja aktualnost problema in hkrati predlaga tudi posebne programe, kako rešiti zadevo. Pri tem je komisija napravila tudi sliko o že do skrajnosti žalostnem, celo dramatičnem stanju v šolstvu v državi New York. Po mnenju izvedencev je na desetstotke šolarjev, ki se v šoli ne naučijo niti pošteno brati in pisati, niti najosnovnejših računskih operacij. Vzrok?

Temu niso kriva mamila, temu so krive notranje razmere v šolstvu, predvsem slaba priprava učnih moči, ki so pedagoško nepravilne za naloge, ki se jim poverja. Hkrati s tem žalostnim stanjem na eni strani, se kaže tudi porazno stanje na drugi, ker več kot 50 odst. inteligentnih in marljivih učencev ne pride do izraza in jih učne moči sploh eno opazijo, ker so tako pismeni kot ustni izpiti tozadevno neprimerne. Končno, poročilo Fleischmannove komisije govori tudi, da tudi najbolj inteligentni dijaki, ki bi se lahko v šoli izkazali, ne dosegajo nikakršnega uspeha, ker za-

radi slabih učnih razmer, zaradi slabega učnega oseba, ter zaradi zaviranja pouka na račun zaostalih tovaršev prispejo do zahtevnejšega programa, ko je že prepozno.

Ob koncu poročila govori tudi o problemu, ki ni toliko odvisen od šolskih razmer, pač pa neposredno že od družbene ureditve same. Velik odstotek učnega in tudi upravnega oseba na šolah je nasproti določenim strojem sovražno razpoložen in to svoje nerazpoloženje znašajo ti ljudje nad dijake oziroma šolarje.

Dosmrtnemu jetniku literarna nagrada

SERINO, 17. — Veliko je literarnih nagrad. Ena izmed teh je tudi nagrada Valserina. Nagrada razpisuje Mednarodna akademija okrog mize ter turistična ustanova kraja Serina blizu Bergamo. Letos je žirijo, ki nagrado dodeli, vodil senator Scaglia, njeni člani pa so bili še Giambattista Turetta, Franco Fava, Aldo Musil in Giuseppe Quercioni. Žirija je letos dodelila literarno nagrado Valserina pesniku Alfredu Bonazzi za njegovo zbirko poezij «Saggrete lontananza».

Bonazzi je sicer že dokaj znan italijanski pesnik. Uveljavil se je že tudi v mednarodnih merilih, ker so nekaj njegovih poezij preveli v tuje jezike. Zanimivo je pri tem dejstvo, da je Bonazzi — jetnik, da že dolgo sedi v zaporu

TOKIO, 17. — V veleblagovnici «Kintecu» v Osači je na prodaj Napoleonov klobuk. Prodajajo ga po razmeroma nizki ceni in sicer za približno 56 milijonov j. Značilno Napoleonovo pokrivalo je iz temno rjave kože, okrašen je s francosko kokardo in izhaja baje iz leta 1810. Napoleon je nosil to pokrivalo v številnih bitkah. Napoleonovo kapo je imel neki

S POTI PO BLIŽNJI ISTRI

Zelo priden kmet Ivan Dušić iz Buj in njegov «muzej»

Njegovo žganje «je čisto kot solza, že pa kot ogenj» Kmetovanje mu ni dovolj, in se ukvarja tudi z zgodovino

Ivan Dušić je med prebivalci Buj znan kot priden človek, posebno se kot pridelovalec odličnega grozda in odlične malvazije. Samo ob sebi je umevno, da Ivan Dušić kuha tudi žganje, ki da je čisto kot solza, že pa kot ogenj. Ivan Dušić večino svojega življenja prebiva v svojih vinogradih, med stoji trtami, ali pa v svoji kleti med velikanskimi sodi in bednji ali pa pri kotlih za kuhanje žganja. Iz tega izhaja, da se Ivan Dušić ukvarja v glavnem z dokaj preprostim rešitvi bi skoraj «sproščnim» delom. Toda pri vsem tem

svojem delu najde Ivan Dušić še nekaj prostega časa, ko se ukvarja z manj «sproščnim» delom — s proučevanjem zgodovine svojega kraja. Svoj prosti čas, ki ga prav gotovo ni veliko, posveča Dušić originalni ureditvi svojega doma in domačije.

Z besedami je to na hitro in preprosto povedano, v resnici pa gre za veliko bolj zapleteno stvar, kajti tam, kjer sta danes Dušićeva lepo urejena hiša in vrt, ki je nekaj posebnega in za Buj ne navadnega, je bilo še pred nedavnim neko staro zapuščen skladišče. V njem je Dušić najprej uredil klet in nato kotle za kuhanje žganja. Nato pa je nad vsem tem «dodajal» svojo novo stanovanjsko hišo ter začel okoli nje urejati nekako hudo zapuščen vrt, v katerem je sedaj poleg lege mediteranskega rastlinstva tudi manjša etnografska zbirka kraja. Po vrtu so kot okrasni majhni kamniti stebri, na koncu vrt pa je v majhnih vrtni ulici se zbirka raznih starih predmetov.

V kotu je tudi nekdanje pokrivno novogoriške škofje. In ko človek opazuje to pokrivalo — čelado, mu nehoti pride na misel, ali je to pokrivalo nosil tudi škof Tommasini, ko je pred tremi stoletji popotoval skozi Bujsko od Novega grada do Zrenjina in se s tem zaslužil za primer, če bi ga napadli razbojniki ali pa tudi hudo nezgodovinski kmetje.

Mali muzej ali «stari svet» Ivana Dušića je nekaj res nenavadnega za bujsko razmerja, kjer ljudje zares nimajo mnogo smisla za stare zgodovinske spomine. Zato je Dušićeva pohoda pozitivna, pa čeprav je to svojo zbirko uredil le sebi v zasebnosti, da bi užival v preteklosti. To pa vzbuja vprašanje, kaj je Dušića navedlo na to.

Na to vprašanje Dušić pravi, da se je v mlajših letih sicer vedno ukvarjal s kmetijstvom, vendar pa da je vedno rad kaj bral, posebno o tehniki, pravzaprav da je bral vse, kar mu je prišlo pod roko. Pozneje pa ga je začela zanimati zgodovina in opustil je tehnično čtivo, da bi prešel na zgodovinske knjige. Hkrati je začel zbirati tudi «spomine» na preteklost, ki jih je po starih bujskih domovih in tudi po okoliških vaseh še precej. T. F.

ODKRITO O RAZMERAH MED PRVO SVETOVNO VOJNO O stiski med furlanskimi in slovenskimi duhovniki

H knjigi C. Medeota je predgovor napisal goriški nadškof

«Zgodbe posoških duhovnikov, in terniranih l. 1915» je ena najmočnejših zgodovinskih knjig, ki je izšla po dveh svetovnih vojnah na Goriškem. Camillo Medeota je potreboval zares obilo poguma, da jo je objavil v reviji Iniziativa Isontina — v periodni publikaciji, ki zdaj neustrašeno in tudi z objektivnim razžarjenjem do obeh narodnosti razglaja nasilja nad Furlani in Slovenci v vojnih časih l. 1915 - 1918 v goriški deželi, ki je poznala od Napoleonovih časov sto let neskaljenega miru na svojih mejah.

Goriški nadškof Pietro Cocolin je napisal poseben uvod Medeotovi knjigi, ki je zbrala in ponatisla vsa nadaljevanja iz revije Iniziativa Isontina. Nadškof je odločno poudaril, da ni namen tega zgodovinskega dela ena novo odprti brazde, ki so bile že v preteklih letih tako globoke, ampak le splošno resnico, ki jo vendarle premalo poznamo. Spomniti se moramo tolikih naših duhovnikov, da ki so z zgledno odločnostjo prenašali verige, izgnanstvo in hudo preizkušnjo, ko so jih ločili od lastnega ljudstva.

Italijanske čete so 25. maja 1915 prekorale mejo z Avstro-Ogrsko in hitro zasedale avstrijsko Furlanijo, to je dva okraja, Tržič in Gradišče, kjer je živelo, ak; izvenavsem Gorico in Ločnik, okoli 90.000 ljudi, velika večina Furlani, del Bizjakov med Sočo in Krasom ter še prebivalci Gradišča s svojim posebnim narečjem. Vse to prebivalstvo je bilo vedno avstroogrske monarhije, cesarju. To je bilo prebivalstvo, ki je bilo vedno avstroogrske monarhije, cesarju. To je bilo prebivalstvo, ki je bilo vedno avstroogrske monarhije, cesarju.

Naše italijanske čete pri svojem pohodu skozi Furlanijo, so to stanje našli, ko so bili posvečeni in postavljeni za dušne pastirje. Oficirji in italijanski javnosti na-

sploh pa so iredentistični krogi v Vidmu prikazali vse duhovnike v Furlaniji, tudi slovenske duhovnike v slovenskih okrajih goriške dežele, do koder so v prvem naletu italijanski vojniki prišli kot sovražniki Italije, hlapci habsburške dinastije in predvsem nevarne nasvornike, ki da so pripravili sovražni operaciji italijanske vojske, predvsem z vohunstvom in z dajanjem posebnih skrivnostnih svetlobnih znakov avstrijskim vojskam poveljstvom onstran vojske črte. Prav zaradi te protiduhovniške govorice v Italiji so italijanske čete pobirale gonile v zapore in jih končno med sovražnim vztrajanjem italijanskega prebivalstva onstran meje zapirale v institut Manini v Cremenju. Italijanski poveljniki po furlanskih vaseh so sumili, da je sleherni vaški zvonec središče vohunstva proti italijanski armadi.

V vasi Villesse je ta manja, da prebivalstvo juze zaroto proti Italijanom privedla do tragedije, da so po nedolžnem ustrelili štiri talce, izbrane iz celotnega vaškega moškega prebivalstva.

Podobne težke ure so doživeli tudi slovenski duhovniki v krajih kamor je ob koncu maja 1915 prodrla italijanska vojska, to je v Brdih do fronte na Oslavju, ob srednji Soči po vaseh ob meji in na Kobariskem ter v podkrških vaseh. Priznati pa je treba, da so ravnali s slovenskimi duhovniki v slovenskih krajih manj grobo kot s furlanskimi. Sam Kobarid s svojimi vasi v zaledju kobarškega kota se je še najbolj odrezal, ako izvenavsem običajno sramotne duhovnikov s strani nahajskane soldateske. Pač pa je doletela ista usoda kot Villesse v Furlaniji slovenski vasi Smast in Kamno ob Soči, kjer so tudi po nedolžnem decimirali moško prebivalstvo zaradi krive obtožbe. Tega

krvavega dogodka ni zabeležil Medeota, ki je sicer skrbno opisal sleherni nasilje vojaških oblasti proti slovenskemu prebivalstvu izza italijanske fronte na Soči. Tisti Slovenci, ki so ga informirali o težkih dnevih, in zbrali gradivo o preganjanju slovenskega prebivalstva v tistih dnevih, so nehoti pozabili na streljanje podkrških kmetov.

Kakor sleherni knjiga, ki je v zgodovini snela zavese in pregledala iz zlatih tkanin in pokazala tudi globoke gube zgodovine, je tudi Medeota, po desetletja trajajoči knjižni povodni o veličastni, navdušeni odredni borbi l. 1915 za zaslužene italijanske brate pod rabeljskimi Habsburzi, pokazal na tragedijo, ki jo je v tistih osvobodilnih dneh doživljalo preprosto prebivalstvo vzhodne Furlanije in slovenskih krajev na desnem bregu Soče. Slovenci in Furlani na Goriškem niso prav nič z navdušenjem sprejemali italijanske vojske, niso pa napravili nič sovražnega proti njej, niso ne vohunili in tudi ne streljali v hrbet italijanskim četam Velikan-ska iredentistična gonja, ki je v letih 1914-1915 pretresla kraljevino Italijo, je hujskala v visokih oborbovstvih italijanskih armadnih zborov proti tistim, ki so bili vladni avstrijski monarhiji, proti duhovnikom, v slovenskih krajih pa še proti slovenski inteligenci, proti učiteljem in znanim narodno zavodnim Slovincem.

Saj so imeli italijanski iredentisti deloma prav, saj so res živeli navdušeni italijanski iredentisti, italijanske liberalne stranke na Primorskem po mestih, na tisoče jih je bilo v Gorici, Trstu in po istrskih mestih. Toda do Soče, kjer se je ustavilo napredovanje italijanske vojske, so živeli le preprosti «avstrijskantski» Furlani in pa zavedeni Slovinci, ki niso ne eni in ne drugi težili k temu, da bi prišli izpod Habsburzov pod Savoje.

Mnogo hudega so doživeli prebivalci Goriške zaradi te vojne ob Soči in prav je, da se tudi to vne in ne le o oenzivan, o ju-nastvih in strelskih jarkih in v odkritih napadih na Krasu.

Medeotova knjiga je knjiga o trpljenju vaških duhovnikov in preprostega kmečkega furlanskega in slovenskega ljudstva, ki te vojne ni želelo, je pa nosilo najtežje breme ne samo v razrušenih in požganih vaseh, ampak tudi zapor, ponižanje, grobo ravnanje in večletno internacijo daleč od svoje dežele.

al. re.

Judovsko slovstvo v Sovjetski zvezi

MOSKVA, 17. — Judovska literarna ustvarjalnost ima v Sovjetski zvezi lepo mesto. Tako poudarja agencija «Novosti», iz katere pozvemo nekaj podatkov. Pred nekaj leti so dela judovskega klasičnega Solomona Alehijeha izšla v nakladi 225 tisoč izvodov Izbrana dela, ki so izšla v šestih knjigah, pa so že pošla in v kratkem nameravajo izdati celotno zbirko, katere prvi trije zvezki so že izšli. V tej zbirki bodo tudi poezije tega judovskega literata, ki so bile prevedene v rusino in ki jih v prejšnji zbirki ni bilo. Poleg poezij, novel ter zgod, izidejo sedaj še roman «Potujoče zvezde» v nakladi 200 tisoč izvodov, roman «Mlekar Teviev» v nakladi 100.000 izvodov ter antologija manjših del v nakladi 300.000 izvodov.

Pa ne le Alehijeh, znani judovski literat, ki spada že med klasičnike, pač pa so popularni tudi drugi sovjetski — judovski literati, katerim se posveča pozornost. Njihova dela v glavnem objavljata dve moskovski založbi in sicer «Hudožestvenaja literatura», ki izdaja največ že starejša, rekli bi, klasična dela iz judovskega slovstva, ter Sovjetski pisatelji, ki posveča večjo pozornost sodobnejšim literarnim ustvarjalcem judovskega porekla, ki objavljajo svoje dela ali v judovski nemščini, torej v «jidish», ali pa v ruskem prevodu, oziroma v jezikih drugih sovjetskih narodov.

V zadnjih letih je založba Hudožestvena literatura izdala dela v stanovitelja judovskega slovstva Mohera Sforima. Njegova dela so izšla v nakladi 100.000 izvodov in že pošla. Dela Izoka Leibusa Perezza pa so izšla v nakladi 95.000 izvodov. Antološka zbirka del Solomona Aša, ki so izšla po naslovu «Bogovi in ljudje» v nakladi 50.000 izvodov, zaslužio posebno pozornost zaradi močnega socialnega poudarka in hkrati izredno poučne vsebine. Glavna novela, ki daje zbirki tudi naslov, govori o dveh zenskah, o dveh sosedah, ki sta različne vere, ena je katoliška, druga pa jehevske. Po svojih verskih nazorih bi morali biti med seboj sovražno razpoloženi, kajti delo je bilo pisano pred vatikanskim koncilom. Dejansko pa sta veliki prijateljici in si pomagata v vseh težavah.

Kot smo že rekli, izdaja založba Sovjetski pisatelji dela novih, sodobnih literatov. V zadnjih letih je izšlo v judovskem jeziku 15 knjig judovske proze in v 19 zbirki judovske poezije. V istem času je bilo prevedenih in izšlo v rusini 34 knjig proze ter 33 antoloških zbirk judovske poezije.

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Ne zamenujte čustev z interesi, če hočete varovati svoj ugled. Srečen dan: lahko poskusite z igro.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Odišne ideje za intelektualne poklice. Ljubosumnost bo negativno vplivala na vašo delovno sposobnost. Utrujenost.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Razdobje poglabljene aktivnosti. Veliko kudošnost in odpušljivost bosta igrali pomembno vlogo.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Zaujete vase, kljub nekaterim spodbudam. Vaši načrti se bodo uresničili. Zadovoljstvo v družinskem okolišju.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Vmešavanje v privatne zadeve drugih ne bi bilo dobrodošlo. Težaven spopad z ljubljeno osebo.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Kljub sporom s sodelavci ste vedno bližje uspehu. Skupna gledišča bodo utrdila novo prijateljstvo.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Popolnoma zaupajte svoji intuiciji. Proučite boste morali neko novost za izboljšanje poslovanja delovanja.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Ni še nastopil trenutek za neko akcijo. Previdnost in potrpežljivost. Manjša diskusija z osebo, ki vas ljubi.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Zanesljiv uspeh če boste znali izkoristiti ponujeno vam pomoč. Potovanje zabavnega značaja.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Pozitiven dan na vsem področju. Optimizem osebe, ki vas ljubi, vam bo pomagal prebrskati hudo razdobje.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Znašli se boste pred nepredvidenimi težavami. Nudila se bo priložnost za sklenitev novega prijateljstva.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Bodite praktični in realistični pri sprejemanju novih nalog. Avtoritarnost z osebami v vaši okolici ne bo prijateljena.

SREDA, 18. OKTOBRA 1972

fragio delle signores; 22.10 Komorna glasba; 23.20 Orkestri lahke glasbe.

II. PROGRAM 7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila; 8.40 Opera glasba po željah; 9.35 Orkester; 9.50 Nadeljavnica «Tarzan»; 10.05 Pesem za vsakogar; 13.30 Kako in zakaj?; 15.00 Neapeljske; 15.40 Glasbeno - govorni spored; 17.35 Popolnanske pesmi; 18.30 Posebna reportaža; 20.10 Sestanek petih; 21.00 Plošče; 22.40 C. Pavese: «Prima che il gallo canti».

III. PROGRAM 9.30 Ravel in Stravinski; 11.00 Prokofjev, Concerti šte. 4; 11.25 Bachova sonata za dve cimbalji; 11.40 Sodobna ital. glasba; 12.00 Opera glasba; 14.30 Glasba in poezija; 15.30 Klavir in klavir; 16.15 G. Prosperi: «La rivoluzionazione» (enodej); 17.20 Enotni razred; 18.15 Gospodarska rubrika; 18.40 Kulturni pregled; 19.15 Concert.

FILODIFUZIJA 8.00 Strauss in Hindemith; 9.10 Guarino, Knečka sonata; Gubito-si, Fantasia; 9.45 Baročni koncert; 10.20 Trio Casella izvaja Beethoven; 10.20 Trije v Henzeja; 12.20 Na sporedu Poulenc.

SLOVENIJA 7.00, 8.00, 13.00, 14.00, 15.00, 19.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.00 Jutranja glasba; 9.00 Otroški kotiček; 10.00 Ansambel Cipriani; 10.15 Plošče; 11.00 Pri-sluhimo jim skupaj; 11.35 Orkester Casadei; 11.45 Polke in valci; 12.00 Glasba po željah; 14.00; 14.35 Juke box; 15.00 Simf. glasbe; 15.30 Popevke; 17.00 Glasbeni mozaik; 17.45 Gojenci glasbene šole; 18.00 Popevke; 19.00 Iz priljubljenih oper; 19.30 Prenosi RIL; 20.00 Glasba v večeru; 21.30 Jazz in pop; 22.00 Komorna glasba; 22.35 Glasba za lahko noč.

NACIONALNI PROGRAM 7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Jutranje popevke; 9.15 Vi in jaz; 10.00 Posebna reportaža; 12.10 Plošče; 14.00 Ital. popevke; 16.00 Program za najmlajše; 18.35 Nove ital. pesmi; 20.20 Andata e ritornello; 21.15 Stockton: «Il nau-

od vasi do vasi; 13.30 Priporočajo vam...; 14.10 Slov. narodne; 15.40 Violončelist Z. Prusa; 16.00 «Vrtljaki»; 16.40 Simf. orkester; 17.10 Glasbena galerija; 17.45 Jezikovni pogovori; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Glasbene vinjete; 18.30 Naš razgovor; 19.00 Lahko noč, otroci!; 19.15 Glasbene razglednice; 20.00 Concerti simf. orkestra; 21.10 Lepe melodije; 22.15 S festivalov Jazza; 23.05 Literarni nokturno;

NOGOMET

TA TEDEN V EVROPI

Šest izločilnih tekem za svetovno prvenstvo

Proti Irski bo igrala tudi SZ, katere možnosti za napredovanje so v veliki meri odvisne od izida te tekme

Ta teden bodo odigrali v Evropi šest izločilnih nogometnih tekem za svetovno prvenstvo. Danes bodo na sporedu srečanja Irsko — SZ, Danska — Škotska in Bolgarija — Šv. Irsko, jutri Španija — Jugoslavija, v soboto Švica — Italija, v nedeljo pa Luksemburg — Turčija.

Po doslej odigranih srečanjih je položaj v raznih evropskih skupinah tak:

1. SKUPINA
Na prvem mestu je trenutno Madžarska, ki bi se morala tudi uvrstiti v finalni del. Favoriti so Madžari v glavnem zato, ker bodo igrali proti Švedski in Avstriji doma, potem ko so izenačili proti obema na tujem.

Levstev: Madžarska 6 (4 odigrane tekme), Avstrija 5 (3), Švedska 3 (3), Malta 0 (4).

2. SKUPINA
Odigrali so le tekmo Italija — Luksemburg. Konec tedna pa bo na sporedu še dve srečanja. Favorita sta seveda Italija in Švica, o prvem mestu pa bi morali odločiti prav obe medsebojni tekmi.

V KVALIFIKACIJAH ZA SP V NOGOMETU

Jutri Jugoslavija proti ekipi Španije

Oba trenerja imata težave s sestavo svojih reprezentanc

ZAGREB, 17. — Jugoslovanska nogometna reprezentanca se bo v četrti tekmi kvalifikacij za svetovno prvenstvo v prvi kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo. Jugoslovani so se doslej srečali s Španijo 4-krat. Obramba je odlična na strani španskih nogometašev, ki so dvakrat zmagali, dvakrat pa izenačili. Leto 1930 je Jugoslavija izgubila v Oviudu z 2:1, tri leta kasneje je v Beogradu izenačila z 1:1. Po vojni so se Jugoslovani prvič srečali s španskim nogometom leta 1968 v Beogradu (rezultat je bil 0:0), nato pa se leto kasneje v Barceloni (zmagala domaćina z 2:1). To zadnje srečanje je prav tako veljalo za kvalifikacijo za svetovno prvenstvo.

Obe ekipi si zelo želita, da bi znova prodrl v vrh svetovnega nogometa in sta se za to srečanje temeljito pripravili. Odigranih je bilo več kakršnih prijateljskih srečanj, sedaj pa imata oba trenerja, Kubala in Bošković, težave s postavitvami, saj je precej igralcev obeh ekip poškodovanih. Napadalec španske reprezentance Amancio pa je izjavil, da bodo predvajali na Kanarskih otokih res dober nogometaš, bo za točki pa bo zelo oster. Trenerja pa se zavedata, da bo zmagalo tisto moštvo, ki bo prej prevlado sredino igrišča v svoje roke.

KOLESTARSTVO
MILAN, 17. — Profesor Paolo Ceretelli je danes na tiskovni konferenci v Milanu izjavil, da bi bilo za Eddyja Merckca skoraj vseeno, če bi poskušal zrušiti svetovni rekord v enourni vožnji v Milanu in Rimu ali pa v Mehiki, kamor bo odpotoval konec tedna. Zdravniški pregledi so pokazali, da bo za Merckca najbolje, če bo v Mehiki poskušal tekmovali štiri do šest dni po svojem prihodu v to latinsko-ameriško državo.

MILAN, 17. — Italijanska košarkarska zveza je danes objavila ime na sodnikov, ki bodo sodili v letošnjem prvenstvu A lige. Določili so 19 stališnih dvojic, med katerimi sta tudi sodnika Brunelli in Jurman iz Trsta. Sodila tosta skupno z G. in B. Burcovichem iz Benetk. Manjkal pa bo letos tržaški košarkarski sodnik Rosada.

SPORT NA TV

Koprska barvna televizija in TV Ljubljana bosta jutri oddajali neposredni prenos nogometnega srečanja za svetovno prvenstvo Španija — Jugoslavija. Prenos se bo pričel ob 21.30.

V soboto Italija-Švica

VARESE, 17. — Italijanska nogometna reprezentanca, ki bo v soboto nastopila proti Švici se je danes zbrala v Vareseju, kjer bo trenirala do konca tedna. Sodeč po raznih govoricah je videti, da bo trener Valcareggi potrdil postavilo, ki je pred desetimi dnevi nastopila proti Luksemburgu. Znova bo torej Mazzola igral na ievem krilu.

mi. Ostali ekipi te skupine sta še Turčija in Luksemburg.

3. SKUPINA
Belgija je v treh tekmah odnesla vseh šest možnih točk, medtem ko ima Norveška po dveh srečanjih dve, Islandija je še brez točke, Nizozemska pa mora šele začeti z nastopi. Poleg Belgije imajo precej možnosti tudi Nizozemci, ki lahko računajo na nekaj odličnih igralcev.

4. SKUPINA
Po treh srečanjih je lestvica te skupine takša: V. Nemčija 2 točki z eno odigrano tekmo, Finska 3 (3), Romunija 1 (1), Albanija 0 (1). Naslednje srečanje te skupine bo šele aprila prihodnjega leta.

5. SKUPINA
Anglija, Wales in Poljska niso še igrali. Prvo srečanje bo 15. novembra med Anglijo in Walesom.

6. SKUPINA
Odigrani sta bili le dve tekmi med Portugalsko in Ciprom, kjer so zmagali Portugalci. Jutri pa bo na sporedu Bolgarija — Šv. Irsko. Zmagati bi morali Bolgari, ki bi se morali po vseh predvidevanjih boriti s Portugalsko za vstop v višje kolo.

7. SKUPINA
Jutri bo Jugoslavija igrala proti Španiji v Las Palmasu. Obe ekipi sta kandidirali za končno zmago v tej skupini, saj je le malo možnosti, da bi lahko Grki kakorkoli nadlegovali ostali dve moštvi. Težko je predvideti, kdo bo zmagal v Španiji saj sta obe moštvi v precej dobri formi, kar sta dokazali tudi v dosedanjih tekmah. Izid tega srečanja bo morda odločil o ekipi, ki bo nastopala v finalu v Münchnu.

8. SKUPINA
Danes bodo odigrali tekmo med Dansko in Škotsko. Srečanje bi moralo biti precej umirjeno, čeprav imajo škoti nekaj možnosti več za zmago. Tretja ekipa je ČSSR, ki bo prvič nastopila šele maja.

9. SKUPINA
Prvo presenečenje je pripravila prejšnji teden Francija, ki je odpravila Sovjetsko zvezo. Sovjeti bodo jutri nastopili proti Irski, rezultat te tekme pa bo zanje odločilne važnosti. Če bodo izgubili, jim bo preostalo le malo možnosti za osvojitve prvega mesta lestvice. V tem primeru bi se morali spoprijeti še z zmagovalcem tretje skupine v Južni Ameriki.

V Aziji in v Južni Ameriki se bodo pričela prva izločilna srečanja šele drugo leto spomladi, v Afriki in v srednje-severnoameriški skupini pa so odigrali komaj prve tekme.

MODENA, 17. — Ferrariji ne bodo nastopili na mednarodni avtomobilski dirki v Brands Hatchu v Angliji. Tako je bila še enkrat prenešana krstna vožnja novega avtomobila Ferrari 312/B3, ki ga bo moral voziti Arturo Merzario. Švicar Clay Regazzoni pa je prestopil iz modenske hiše k Tecni in bo dirkal skupaj z Angležem Derekom Bellom.

GRENOBLE, 17. — Francoski bokser Roger Menetery bo branil svoj naslov evropskega prvaka v kategoriji 2. ali 9. decembra proti Italijanu Sandru Lopopoli.

KOŠARKA

DANES V TRSTU

Prijateljska tekma

Ferrovio-ri-Polet

Poletovi mladinci bodo danes ob 19.30 igrali prijateljsko tekmo proti košarkarjem Ferrovio-rija. Srečanje bo na pokritem igrišču v Miramarskem dvorcu št. 59 in bo poleg tovrstnega koristilo kot priprava za bodočo prvenstvo.

Openci bodo nastopili z naslednjo postavo: Danev, Edi Sosić, Jugović, Adrijan Sosić, Dolenc, Tavcar, Gantar, Kraus, Guštin.

V nedeljo bo Spilgen igral v Gorici proti ekipi Alpe Bergamo.

V prvi tekmi košarkarske državnice B lige je v nedeljo Spilgen premagal na tujem igrišču ekipa iz Riminija. Visok rezultat dokazuje, da je bila igra zanimiva in predvsem hitra, kajti samo tako je mogoče dosegati skupno 171 košev. Spilgen je v začetku menil, da bo tekma s skromno ekipo iz Riminija precej lahka in saj letos prvič nastopa v B ligi. Nasprotno pa se je pokazalo na igrišču, da so domačini pohitili košeno hitro kot Goričani. Kljub temu pa je polagoma prevladala večja izkušnost gorških peterke, ki si je priborila deset košev prednosti.

V začetku drugega polčasa so se domačini zopet približali in zaostajali so le za tri točke (50:47). V tem trenutku pa sta se izkazala Pieric in Flebus, ki sta skupno dosegla skoraj polovico košev svoje ekipe. S to zmago se je začela uresničevati McGregorjeva napoved pred prvenstvom, ko je dejal, da so Goričani resni kandidati za višjo ligo.

V nedeljo bo Spilgen igral v Gorici proti ekipi Alpe Bergamo.

Končno je šele Peterlini klonil Bisiu, čeprav z minimalno razliko. Po tem porazu se je izkazalo, da bo letošnje prvenstvo zelo zanimivo in izenačeno, če seveda že vnaprej oddamo prvo mesto letošnjim državnim prvakom iz S. Elpidia. Nabrežinci pa že mislijo na povratno srečanje, ko se bodo v noči občinski telovadnici skušali odolžiti Modenčanom za poraz.

Izidi:

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

Zanobini — Peterlini 1:2 (15, —15, 21)

Zanobini — Fabjan 2:0 (20, 5)

Bisi — Košuta 2:0 (18, 18)

Franchini — Peterlini 1:2 (21, —16, 17)

Bisi — Fabjan 2:0 (10, 8)

NA SESTANKU Z VODSTVOM ZK SRBIJE

Predsednik Tito kritiziral delovanje voditeljev Zveze komunistov Srbije

Nujnost doslednega izvajanja sklepov 9. kongresa in delovanja za razvoj samoupravnega socializma

(Od našega dopisnika)
BEOGRAD, 17. — Predsednik zveze komunistov Tito se je pretekli teden štiri dni razgovarjal z vodilnim družbeno - političnim aktivom Socialistične republike Srbije. Razgovor, do katerega je prišlo na Titovo pobudo, so se udeležili tudi člani predsedstva ZKJ, člani predsedstva SFRJ, sveta federacije, zvezni funkcionarji iz Srbije, člani političnega komiteja Beograda, predsednik republiških organov in družbeno - političnih organizacij. Navzoča sta bila tudi tajnik izvršnega biroja ZK Stane Dolanc in član izvršnega biroja Kiro Gligorov.

O tem sestanku je bil pozno sredi objavljeno samo sklep ne pa uvidi govora predsednika Tita, v katerem je kritiziral delovanje voditeljev Zveze komunistov Srbije. Kaže, da je letošnji sestanek ponovitev lanskoletnega sestanka v Karadjordjevu, na katerem je Tito obznanil delovanje takratnega partijskega vodstva Hrvatske. Tokrat Tito sicer ni bil tako oster kot lani. Ni rekel, da ne soglasja s politiko CK ZK

Srbije, čeprav iz njegovih besed izhaja, da ni zadovoljen z delovanjem nekaterih vodilnih partijskih funkcionarjev Srbije. Tito je med drugim opozoril, da se nedosledno izvajajo sprejeti sklepi, da se v Srbiji tako v tisku kot pred sodiščem preveč popustljivo nastopa proti razrednemu sovražniku, da se na neustrezen način prikazujejo dogodki v bližnjih republikah v beograjskem tisku in pripomnil, da inozemski tisk v napadih na Jugoslavijo v glavnem uporablja vse beograjskega tiska in njegove ocene. Štiridnevna razprava po Titovih besedah ni odgovorila na njegovo kritiko v uvodnem govoru. Tito je nadalje ugotovil, da so bili le redki govori vodilnih funkcionarjev avtoritativni. Predsednik Zveze komunistov je poudaril, da je do sestanka prišlo zato, ker položaj v Zvezi komunistov Srbije ni zadovoljiv, kar je pokazala tudi razprava, da pa se tovariši, ki so bili kritizirani, niso ozirali na svoje delo in napake, da niso nastopali kot komunisti. Tito je ugotovil, da je razprava dokazala, da je stanje v Zvezi komunistov nezdravo, poudaril je, da je v Zvezi komunistov samo ena linija, ki pa se v praksi ne izvaja

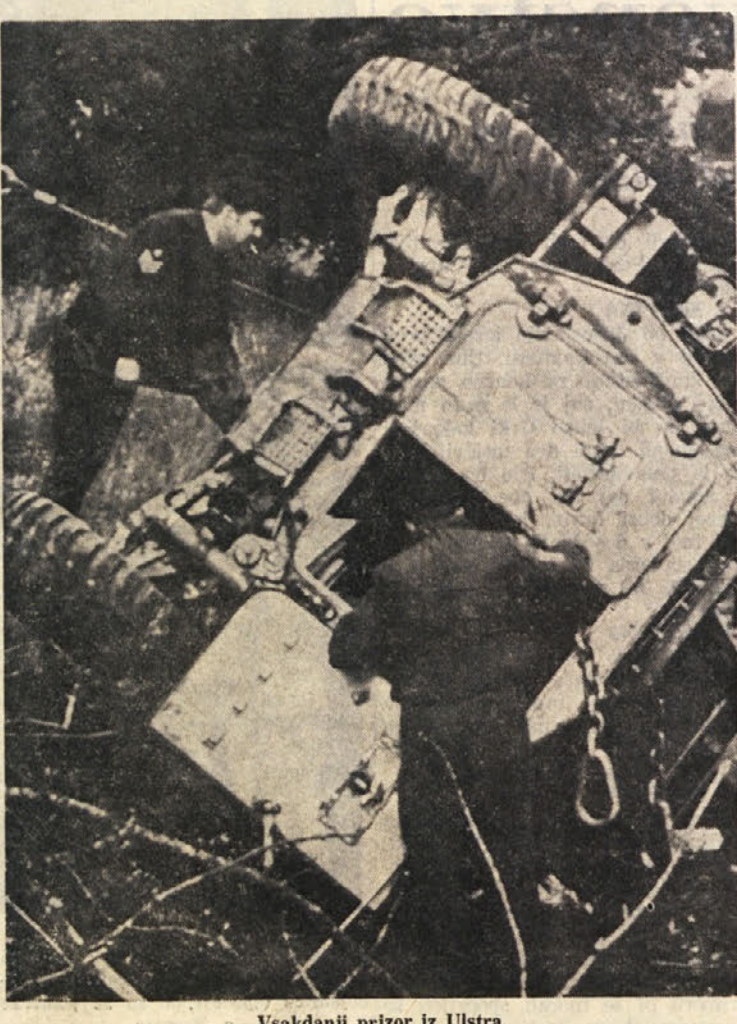
S. Kraigher in E. Brajnik na obisku v Lendavi

LJUBLJANA, 17. — Predsednik slovenske skupščine Sergej Kraigher in predsednik komisije za mednarodne odnose republiške skupščine Edo Brajnik sta danes obiskala Lendavo v Prekmurju.

Po ogledu lendavske dvojezične šole, ki jo obiskuje nad 900 učencev, je bil pogovor o aktualnih vprašanjih, ki zadevajo madžarsko narodnost. Najprej so opozorili na urejanje doslej neresenih vprašanj dvojezičnega šolstva. Gre za zmanjševanje števila učencev v razredih, vrednotenje učiteljskega dela na dvojezičnih šolah, uvedbo nove oblike dvojezičnega pouka v prihodnjem šolskem letu in še druge probleme.

Sergej Kraigher je ugodno ocenil prizadevanje šole in komisije za narodnostna vprašanja, zlasti zato, ker to živita obe narodnosti v res do brevm ustvarjalnem sožitju. To je lahko vzgled komurkoli in kjerkoli, je poudaril ob koncu pogovora predsednik slovenske skupščine Sergej Kraigher.

SKRAJNO NAPET POLOŽAJ V PROTESTANTSKIH ČETRTIH BELFASTA

Vsakdanji prizor iz Ulstra

4 mrtvi v spopadih med britansko vojsko in protestanti UDA

Protestantska polvojaška organizacija prevzema odgovornost za atentat na tovarno v Irski republiki

BELFAST, 17. — Protestantska mestna četrt v Belfastu je bila sinoči prizorišče ostrih spopadov med protestantskimi skrajneži in angleškimi vojaškimi oddelki. Demonstranti so napadli britanske patrulje, postavili barikade ter zažgali nekaj vozil. V drugih mestnih četrtih so napadli in zažgali katoliško šolo in cerkev.

Po prvih podatkih so bile v spopadih štiri osebe mrtve, od katerih dve v Belfastu, dve pa v Coaghju. V Belfastu sta zgubila življenje mladeniča, smrt pa naj bi povzročili nesreči, v katerih so bila zapletena britanska oklopna vozila. Ena od obeh žrtev naj bi bil vodilni član polvojaške protestantske organizacije UDA, ki je sinoči objavila protibritanski proglas, v katerem obtožuje britansko vojsko, da je zakrivila smrt obeh mladeničev ter grozi z odprtim spopadom in z državljansko vojno. UDA si tudi prevzema odgovornost za atentat na tovarno v Irski republiki.

PROBLEM

Eden izmed najbolj perečih problemov, s katerim se morajo spoprijeti neuyorska občinska uprava, so napisji in slike neznanih umetnikov, ki kvari pročelja poslopj, vozove podzemne železnice, še zlasti pa jama stranišča. Kaže, da so »ustvarjalci« tako ponosni na svoje umetnine, da uporabljajo oljnat spray barve, katerih ni mogoče zbrisati.

Ta hobbij se je v zadnjih časih tako razpasel med meščani, da so tisk in razni predstavniki oblasti pozvali občinski odbor naj kaj ukrene. Občinski možje so zato na predlog župana Lindsaja odredili, naj bo vsak umetnik, ki ga policija zasleduje na delu, kaznovan s tremi meseci zaporne kazni in s 500 dolarji globe. Kaj če bi včasih italijanski pristojni organi tako strogo kaznovali tudi fašistične pisane?

PETELINI

Večina Francozov je naklonjena ponovnemu odprtju javnih hiš. Dejstvo so ugotovili znanstveniki zavoda »Sofres«, ki so izvedli posebno anketo med prebivalstvom in odkrili, da 63 odstotkov mož pogreša javne hiše. Vse kaže torej, da tudi francoski »petelini« dajejo najraje duška svojim moškim sposobnostim s prostitutkami in pozrcanju tako reakcije žensk, ki se množično pripisujejo v gibanje za emancipacijo ženske.

vojska odgovorila. Streljanje se je nadaljevalo ure in ure, ob koncu pa je bilo med vojniki 33 ranjenih, aretirani pa so 32 demonstrantov.

Zjutraj je v poslarski zbornici imel minister za Severno Irsko William Whitelaw izbrano poročilo o sinočnih spopadih. Dejal je, da je v Severni Irski položaj zelo resen, še zlasti v protestantskih mestnih četrtih, kjer je zelo ostra reakcija ekstremističnih teroristov.

Z vlado se tokrat stinja tudi leburistična opozicija, katere predstavnik v poslanski zbornici Mervyn Rees je dejal, da gre v Ulstru za odprto izzivanje vlade ter izrazil solidarnost opozicije kar zadeva nastop orožanih sil, proti vsem, ki kršijo zakone.

Minister Whitelaw je potrdil, da niso britanski vojniki sprožili streljanja, temveč da so odgovorili na ogenj, ker so bili primorani. Te izjave UDA ni demantiral. Whitelaw je tudi izjavil, da so se protestanti poslužili tudi avtomatskega orožja.

novi prijemci v iskanju družništva med obema Korejama.

Sedanjo ustavo, pravi Park, so izdelali v času hladne vojne: položaj se je od takrat bistveno spremenil, še zlasti ker so med obema Korejama vzpostavili pošten dialog, ki bo privedel do združitve. Sicer pa položaj v Južni Koreji nikakor ni jasen. Predsednik Park je izjavil, da je namen proglasitve izrednega stanja, da bi blokirali vsa vmešavanja ali kakršnokoli zmešavanje, ki bi lahko nastali, medtem ko so v teku strukturne reforme znotraj države, kar bi moralo privedi do mirne združitve med Severno in Južno Korejo. Obenem je zagotovil reden potek gospodarske dejavnosti, ki je izredno stanje in ukinitve ustavnih jamstev ne bo prizadelo.

General Jae-Hyun Ro, ki je dobil nalogo, da skrbi za izvajanje predsednikovih določil, je medtem uvedel v vsej državi cenzuro ter proglasil prepoved šajanja pod kakršnokoli obliko, če izvajamo strogo meca.

Atentati v Argentini

BUENOS AIRES, 17. — Medtem ko argentinska vojska vlada pripravlja ustavne volitve je v državi izbruhnil val nasilja. Včeraj zvečer je eksplozija pekarskega stroja razdejala največji in najmodernejši hotel v Buenos Airesu. Po neuradnih vesteh kaže, da je atentat, ki je terjal eno smrtno žrtev, delo organizacije peronističnih skrajnežev »Comando Maximo Menu«. Uslužbenci hotela pravijo namreč, da so v poslopju našli letake te organizacije, medtem ko je neznane telefonice obvestil časnik »La Prensa«, da je atentat delo levčarske organizacije FAR, ki je pred nekaj meseci ugrabila voditelja argentinske tovarne Fiat Oberdana Sallustia.

Številne eksplozije so poskodovale vojska poslopja v prestolnici, močna bomba pa je porušila železniški most v bližini mesta Santa Fe. Policija meni, da so za vse atentate odgovorni skrajneži peronističnih organizacij.

Umrl je Djordje Karadjordjević

BEOGRAD, 17. — V Beogradu je danes v 85. letu starosti umrl Djordje Karadjordjević, najstarejši sin kralja Petra I. Djordje Karadjordjević se je rodil 1887. leta, uja Cetinu, a se je 1909. leta odpovedal pravic na prestol. Sodeloval je v balkanski in v prvi svetovni vojni in bil dvakrat ranjen. Vse do začetka druge svetovne vojne je živel v prisilnem prebivališču blizu Niša, kjer so ga na zahtevo njegovega brata Aleksandra proglasili za duševno bolnega.

RESEN UKREP PREDSEDNIKA PARKA

Izredno stanje in delna ukinitev ustave v Južni Koreji

Prepovedali so delovanje parlamenta in političnih strank - Cenzura v vsej državi

SEUL, 17. — Južnokorejski predsednik Chung-Hee Park je proglasil v državi izredno stanje ter delno ukinil ustavo. Ukinil je tudi delovanje parlamenta in delovanje vseh strank. Ukrep so stopili v veljavo danes ob 19. uri po krajevem času (ob 11. uri po srednjeevropskem času). Poveljnik glavne štaba general Jae-Hyun Ro je dobil nalogo, da poskrbi za izvajanje izrednih ukrepov.

Takoj po proglasitvi izrednega stanja so se po seuleskih ulicah pojavili tanki in oklopna vozila, ki so obkrožila predsedniško palačo in narodno skupščino.

Predsednik Park je tudi izjavil, da bo 27. oktobra objavil nekatere popravke ustave, ki jih bo moral potrditi ljudski referendum. Če bo južnokorejsko ljudstvo popravke odobrilo, bodo spet uvedli ustavno red še pred koncem letošnjega leta. Poudaril je, da bo smatral morebitni negativen odgovor ljudstva, kot izraz njegove volje, da se poišče

verske manifestacije. V svojem proglasu je tudi dejal, da bo skušal omogočiti reden potek vsakdanjega življenja. Kolikor bo mogoče, bodo tudi omogočili tujcem svobodo gibanja v državi.

Predstavnik predsedništva države je izjavil, da bo nova ustava stopila v veljavo še pred koncem leta ter bodo v njej predvidene nove predsedniške in politične volitve. Po sedanji ustavi, bi predsednikov mandat in mandat poslancev trajala leta 1975. Tudi volitve naj bi bile pred koncem leta.

Južnokorejski predsednik Park se je polasti oblasti leta 1961 s vojaškim udarom, saj je bil general. Znan je kot reaktor na nered izvajalec ameriških ukazov. Dve leti po državnem udaru je bil izvoljen za predsednika republike. Aprila 1971 pa so ga tretjič izvolili za predsednika. Na tistih volitvah je prejel 900 tisoč glasov od svojega neposrednega teka

SKRIVNOSTEN UMOR LIBIJSKEGA DIPLOMATA PRED NJEGOVIM STANOVANJEM V RIMU

38-letnega Zuaiterja so umorili z osmimi strelji iz samokresa - Iščejo domnevnega kanadskega državljan

Jordanec Wael Zuaiter, uslužbenec na libijskem veleposlaništvu. v Rimu, ki so ga neznanci umorili pred njegovim stanovanjem

BOZO BOŽIČ

VČERAJ V MESTNI GALERII V PIRANU

Otvoritev razstave del z mladinskega »ex tempore«

Tekmovanja se je udeležilo manj otrok kot pred dvema letoma, kvaliteta izdelkov pa je bila boljša

PIRAN, 17. — V piranski galeriji so danes ob 17. uri odprli razstavo slik in risb udeležencev II. mednarodnega mladinskega slikarskega tekmovanja ex-tempore v Piranu. Zelo številne starše, otroke in goste je pozdravil predsednik upravnega odbora Mestne galerije Piran kipar Janez Lenassi. Med drugim je dejal, da se je letošnje tekmovanje udeležilo 287 otrok, kar je sicer manj kot lani, vendar je treba upoštevati, da je na udeležbo vplivalo zelo slabo vreme. Dejal pa je, da je manifestacija v celoti dosegla svoj namen. Za njim je spregovoril pokrovitelj tekmovanja član izvršnega sveta, republiški sekretar za kulturo in prosveto SR Slovenije Tomaž Bizjak. Tudi on je poudaril velik pomen, ki ga ima to mladinsko srečanje ne samo kot duhovna manifestacija, temveč tudi kot priložnost za zblizevanje in medsebojno spoznavanje otrok. Dejal je, da so taka srečanja zelo koristna, kot so zelo koristne podobne pobude na tem našem področju, ki predstavljajo most pri utrjevanju mednarodnih odnosov. Pohvalil je vse udeležence tekmovanja in izrazil upanje, da bo v bodočnosti iz njihovih risb izšel še kakšen pomemben umetnik.

V imenu galerije in pedagogov se je obema govornik-ma zahvalila predsednica združenja likovnih pedagogov obalnega področja Etni Kontelj. Tudi ona je pozdravila mlade

slikarje iz domovine in zamejstva in pohvalila njihovo prizadevnost, saj je letošnje tekmovanje, čeprav manjše po številu udeležencev, bilo na višji kvalitetni ravni, kot je bilo prvo pred dvema letoma. Prav zaradi tega so prireditelji morali celo povečati število nagrad.

Posebej se je Etni Kontelj zahvalila vsem, ki so omogočili izvedbo tekmovanja, sekretarju za prosveto SR Slovenije Bizjalu, italijanskemu generalnemu konzulu v Kopru Mesini, obalni sindikalni zvezi, Splošni plovbi Piran, skupščini občine Piran, podjetju Koloniale, kolektivu osnovne šole v Piranu, mladinski knjižnici v Ljubljani, pionirjem in vsem pedagogom, ki so tekmovanje vodili in spremljali.

Med nagradjenimi otroci so bili tudi tržaški slovenski kot italijanski. Od slovenskih otrok so nagrade prejeli Marina Gulio (učiteljice Anton Slomšek — Trst), Neva Vecchietti (učiteljice Anton Slomšek — Trst), Peter Volk (srednja šola Sv. Ivan — Trst), več otrok pa je prejelo diplome. Njih imena bomo še objavili.

OTTAWA, 14. Kanada in LR Kitajska bosta vzpostavili redno letalsko zvezo.

NEW YORK, 14. — V prvih osmih mesecih letošnjega leta je bilo v New Yorku umorjenih 1.082 oseb.

IZJAVA GENERALNEGA TAJNIKA ČILSKE KP CORVALANA

Prevratniški poskus desnice ne bo uspel ker je čilska vojska zvesta zakoniti vladi

Atentat na železniško progo Santiago-Quilpue - Vrsta napadov na vojake, ki so stražili pred trgovinami jestvin

SANTIAGO DE CHILE, 17. — Položaj v Čilu postaja iz dneva v dan bolj napet. Po zadnjih vesteh iz Santiaga kaže, da so se opozicijske sile začele posluževati nasilja, da bi strmoglavile Allendeevo socialistično vlado. Danes zgodaj zjutraj je močna eksplozija poskodovala železniško progo v bližini mesta Quilpue, približno 130 km zahodno od Santiaga. Podtanjnik za notranje zadeve Daniel Vergara je izjavil, da je eksplozija uničila približno 30 m tirnice. Dodal je, da je pekleniški stroj eksplodiral 10 minut preden je privozil vlak, ki je peljal 1.200 ljudi. »Gre za kriminalen atentat,« dejal je Vergara, »ki bi lahko povzročil pravo tragedijo.«

Podtanjnik za notranje zadeve je poročal o vrsti atentatov proti policijskim postajam in vojaškim oporiščem in o raznih sabotažah. Neznanci, ki skoraj gotovo pripadajo skrajnim desničarskim organizacijam, so poskodovali daljnovode visoke napetosti, ki je dovajal električno energijo v Ovalle. Desničarski skrajneži so v večjih skupinah napadli v prestolnici vojske in policiste, ki so stražili pred trgovinami z jestvinami. Čilska vlada je tudi izgnala 12 tujih državljanov, ki so obtoženi protivladnega delovanja.

Medtem ko čilska vlada skuša na vsak način preprečiti neposredne spopade med skupinami, ki podpirajo »Unidad popular« in pristajajo desničarske opozicije, so pripadniki izvenparlamentarne levčarske organizacije MIR naselili provokacijam desničarskih skrajnežev in se spopadli z njimi v središču Santiaga. Posegla je policija, ki je razpršila obe skupini.

Generalni tajnik čilske komunistične partije Luis Corvalan je na tiskovni konferenci izjavil, da skuša opozicija nasilno strmoglaviti socialistično vlado. Obenem pa je Corvalan izrekel prepričanje, da desnici nikakor ne bo uspel, ker je vojska zvesta zakoniti vladi.

Vse kaže, da je čilska krščanska demokracija, ki vodi opozicijske sile, odločena uporabiti vsa učinkovitejša orožja, in sicer stavko malih trgovcev, zdravnikov, inženirjev in kapitanov, ki bi podprli stavko uslužbencev in lastnikov proizvodnih podjetij. Če bi opoziciji skilam uspešno izvesti načrt, bi

hudo prizadele nekatera ključna področja čilskega gospodarstva. Po enem tednu stavke prevoznikov so posledice v Santiagu zelo hude. Ker primanjkuje nekaj vrst živil so se cene zelo dvignile, kar je prizadelo predvsem manj premožne sloje.

General Hector Munoz Bravo, kateremu je predsednik Allende podelil vsa oblast v 17 pokrajinah, kjer je bilo proglašeno izredno stanje, je danes ukazal vsem radijskim postajam v državi naj oddajajo le uradne komunikacije o krizi brez vsakega komentarja. Včeraj je vlada začelo ukinjati neko demokratsko radiojsko postajo, ker je oddajala alarmistične in neresnične vesti o dogodkih v državi.

Kriza v Čilu je izbruhnila z vso silo pred desetiimi dnevi, ko je sindikat uslužbencev prevoznikov podjetj napovedal stavko, ker je vlada v neki južni pokrajini ustanovila državno prevoznisko podjetje. To je bil formalen vzrok za napad na vlado, ki je čilska KD spet no izrabila, dejansko pa je bil poletaj v državi še več mesecev zelo napet, odkar se je Allende odkrito spopadel z ameriškim monopolom. Iskra upora je tlela že dalj časa

pod pepelom, in sicer odkar je desničarska struja prevzela vodstvo Krščanske demokracije in je spodbujala levico, ki je omogočila izvolitev Allendeja za predsednika.

Kot smo že včeraj poročali je stališka vlada dosegla uspeh na mednarodni konferenci držav proizvajalk bakra. Delegacije so sklenile, da bodo v kratkem sklicale konferenco teh držav v Santiagu in na dnevnem redu bo razprava o ukrepih v obrambo čilskega bakra. Na konferenco bodo povabili tudi vse nevrščene države, katerih razvoj je odvisen od racionalnega in suverena izkoriščanja naravnih bogastev.

Na zahtevo ameriške družbe »Kennecott Corporation« je rotterdamsko sodišče odredilo zaplombo tovora čilskega bakra, ki ga vozi ladja »Birtle Elendort«, če bo ruda raztovorjena. Nižozemski pristojniški niso hoteli raztovoriti ladje, da bi protestirali proti vmešavanju v čilske notranje zadeve. Isti stališče so pred nekaj dnevi zavzeli tudi francoski pristojniški delavci v Le Havru in zato je ladja odplula proti Hamburgu, da v tem pristanišču raztovori baker.